

**SPORT TURIZMINING IQTISODIY VA IJTIMOIIY
RIVOJLANISHDAGI O'RNI**

Shoakromov Shoabbos Shavkat o'gli

MTOU-6U Magistranti Toshkent Kimyo xalqaro universiteti

Annotatsiya: Sport turizmi – bu sayyohlik turlaridan biri bo'lib, sport tadbirlari, musobaqalar yoki sport bilan bog'liq faoliyatlarga qatnashish maqsadida sayohat qilishni anglatadi. Sport turizmi nafaqat sayyohlar uchun yangi tajribalar taqdim etadi, balki mamlakatlar va mintaqalar uchun iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanish uchun muhim imkoniyatlar yaratadi. Ushbu tezisda sport turizmining iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishdagi o'rni batafsil ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: turizm, iqtisodiy o'sish, ijtimoiy munosabatlar, mehmonxonalar, restoranlar, sayyohlar, tadbirlar, sport infratuzilmasi.

Sport turizmi iqtisodiy rivojlanishning muhim manbai hisoblanadi. Sport tadbirlari va musobaqalari, sayyohlar uchun yangi imkoniyatlar yaratadi, shuningdek, mahalliy iqtisodiyotga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Sport turizmi orqali mamlakatlar va mintaqalar turli xil foydalar olishlari mumkin. Birinchidan, sport tadbirlarini o'tkazish, mehmonxonalar, restoranlar, transport va boshqa xizmat ko'rsatish sohalarida yangi ish o'rinlarini yaratadi. Bu, o'z navbatida, iqtisodiy o'sishga va aholi farovonligining oshishiga yordam beradi. Sport turizmi orqali mamlakatlar chet eldan kelayotgan sayyohlarni jalb qilish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Sayyohlar, sport tadbirlariga qatnashish maqsadida kelganda, turli xil xizmatlardan foydalanadilar. Ular mehmonxonalar, restoranlar, transport xizmatlari va boshqa turistik xizmatlarga pul sarflaydilar. Bu esa mahalliy iqtisodiyotga katta hissa qo'shadi. Sport tadbirlari davomida sayyohlar tomonidan sarflangan mablag'lar, mahalliy bizneslarni rivojlantirishga yordam beradi va iqtisodiy faoliyatni jonlantiradi.

Shuningdek, sport turizmi orqali mamlakatlar o'z brendlarini yaratish va

global sport sahnasida tanilish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Sport tadbirlarini muvaffaqiyatli o'tkazish, mamlakatning obro'sini oshiradi va boshqa sport tadbirlarini o'tkazish uchun yangi imkoniyatlar yaratadi. Bu esa, o'z navbatida, sport turizmini yanada rivojlantirishga yordam beradi. Sport turizmi, shuningdek, sport infratuzilmasini rivojlantirishga ham yordam beradi. Sport maydonchalari, stadionlar, sport komplekslari va boshqa infratuzilma ob'ektlari qurilishi, sport turizmining o'sishi bilan bog'liq. Bu ob'ektlar, nafaqat sport tadbirlarini o'tkazish uchun, balki jamoatchilik uchun ham foydali bo'ladi. Sport infratuzilmasining rivojlanishi, aholi o'rtasida jismoniy faollikni oshirishga, sog'lom turmush tarzini shakllantirishga yordam beradi. Sport turizmi ijtimoiy rivojlanish uchun ham muhim ahamiyatga ega. Sport tadbirlari va musobaqalari, jamoatchilikni birlashtirish, ijtimoiy aloqalarni mustahkamlash va madaniy almashuvni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Sport, insonlarni birlashtiruvchi kuch sifatida ko'riladi. Sport tadbirlariga qatnashish, odamlar o'rtasida do'stlik va hamjihatlikni rivojlantiradi.[1]

Sport turizmi, shuningdek, yoshlar o'rtasida sportga qiziqishni oshirishga yordam beradi. Yoshlarni sport bilan shug'ullanishga jalb etish, ularning sog'lom turmush tarzini shakllantirishga yordam beradi. Sport tadbirlari va musobaqalari, yoshlar uchun yangi imkoniyatlar yaratadi va ularni sportga qiziqtiradi. Bu, o'z navbatida, jismoniy faollikni oshirishga va sog'lom avlodni tarbiyalashga yordam beradi. Sport turizmi orqali jamoatchilikning ijtimoiy masalalarga e'tiborini oshirish mumkin. Sport tadbirlari, ijtimoiy muammolarni hal qilish, xayriya tadbirlarini o'tkazish va mahalliy jamoalarga yordam berish uchun platforma bo'lib xizmat qiladi. Sport orqali ijtimoiy masalalarga e'tibor qaratish, aholi o'rtasida ijtimoiy ongini oshirishga yordam beradi. Bu jarayon, jamoatchilikning birlashishiga va ijtimoiy masalalarni hal qilishda faol ishtirok etishiga yordam beradi.[2]

Sport turizmi, shuningdek, madaniy almashuvni rivojlantirishda ham muhim rol o'ynaydi. Sport tadbirlari va musobaqalari, turli mamlakatlar va madaniyatlar o'rtasida aloqalarni mustahkamlashga yordam beradi. Sayyohlar, sport tadbirlariga

qatnashish orqali, yangi madaniyatlar bilan tanishadilar va o'z tajribalari bilan bo'lishadilar. Bu, madaniy almashuvni rivojlantiradi va xalqaro do'stlikni mustahkamlaydi.[3]

Sport turizmining rivojlanishi, shuningdek, mahalliy jamoalarning ijtimoiy hayotiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Sport tadbirlari va musobaqalari, mahalliy jamoalar uchun yangi imkoniyatlar yaratadi, ularni birlashtiradi va ularning ijtimoiy faoliyatini oshiradi. Mahalliy jamoalar, sport tadbirlarida ishtirok etish orqali, o'z salohiyatlarini namoyish etish, tajribalarini oshirish va yangi do'stlar orttirish imkoniyatiga ega bo'ladilar.[4]

Xulosa:

Yuqorida keltirilgan fikrlar orqali, sport turizmining iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishdagi o'rni aniq ko'rinadi. Sport turizmi, mamlakatlar va mintaqalar uchun yangi iqtisodiy imkoniyatlar yaratadi, mahalliy iqtisodiyotni rivojlantiradi va yangi ish o'rinlarini yaratadi. Shuningdek, sport turizmi jamoatchilikni birlashtiradi, ijtimoiy aloqalarni mustahkamlashga yordam beradi va madaniy almashuvni rivojlantiradi. Sport turizmi, nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy rivojlanish uchun ham muhim ahamiyatga ega bo'lib, kelajakda o'z o'rnini yanada mustahkamlashga yordam beradi. Shunday qilib, sport turizmi, nafaqat sportga qiziqqanlar, balki butun jamiyat uchun foydali va ijobiy ta'sir ko'rsatadigan soha hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdullayeva, D. (2020). "Sport turizmi: nazariyasi va amaliyoti." Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Sportni rivojlantirish vazirligi.
2. Qodirov, A. (2019). "Turizm va sport: o'zaro aloqalar." Samarqand: Samarqand Davlat Universiteti.
3. Tursunov, M. (2021). "Sport turizmining iqtisodiy ta'siri." Buxoro: Buxoro davlat universiteti.
4. Mirzayev, S. (2022). "Ijtimoiy rivojlanish va sport: yangi imkoniyatlar."

Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti.

5. Karimov, R. (2020). "Sport turizmi va uning iqtisodiy o'sishga ta'siri."

Farg'ona: Farg'ona davlat universiteti.

6. Rasulov, E. (2021). "Sport va turizm: ijtimoiy va iqtisodiy jihatlari."

Andijon: Andijon davlat universiteti.

7. Xodiev, A. (2023). "Sport turizmi va uning rivojlanish strategiyalari."

Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Turizmni rivojlantirish davlat qo'mitasi.

8. Mamatqulov, J. (2022). "Sport turizmi: muammolar va yechimlar." Nukus:

Qoraqalpog'iston davlat universiteti.